

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра історії та культури української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В.

2013 р.

ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
галузі знань 0303 “Журналістика та інформація”
напрямів 6.030301 – “Журналістика”,
6.030303 – “Видавнича справа та редагування”

Робоча програма навчальної дисципліни “Практична стилістика” для студентів галузі знань 0303 “Журналістика та інформація”, напрямів підготовки 6.030301 “Журналістика”, 6.030303 “Видавнича справа та редагування”. – 27 серпня 2013 р. – 29 с.

Розробник: Левчук І. П., доцент кафедри історії та культури української мови, кандидат філологічних наук

Рецензент: Рожило М. А., доцент кафедри соціальних комунікацій, кандидат наук із соціальних комунікацій

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії та культури української мови

протокол № 1 від 30 серпня 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Богдан С. К.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Інституту філології та журналістики

протокол № 1 від 9 вересня 2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту _____ (Зінчук Р. С.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ _____ 2013 р.

© Левчук І. П., 2013

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни “Практична стилістика” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямів підготовки 6.030301 “Журналістика”, 6.030303 “Видавнича справа та редагування”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стилістична диференціація мови, характеристика її функціональних стилів. На відміну від теоретичної стилістики практична стилістика має прикладний характер, зокрема перша орієнтована на обґрунтування поняття мовного стилю, стилістичної системи національної мови, загалом – визначення сутності стилістичних категорій у лінгвоукраїністиці, друга – на практичне удосконалення мови, вибір мовцем найдоцільніших форм спілкування у різних суспільних сферах, на засвоєння мовних норм. Проте прикладний характер практичної стилістики не позбавляє її науково-теоретичної основи, а, навпаки, виводить практичну стилістику з науково-теоретичної бази загальної стилістики, стилістики мови, функціональної стилістики.

Міждисциплінарні зв’язки: “Українська мова за професійним спрямуванням”, “Сучасна українська мова”, “Літературне редагування”, “Українська мова в ЗМК”, “Журналістська майстерність” тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Основні поняття стилістики. Функціональні стилі української мови.
2. Стилiстична диференціяція словникового складу української мови. Стилiстичне використання фразеології.
3. Граматичні засоби стилістики та їх використання. Стилiстичні фігури.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	0303 “Журналістика та інформація”	нормативна
	6.030301 “Журналістика”, 6.030303 “Видавнича справа та редагування”	
Модулів 3	Бакалавр	Рік підготовки 3
Змістових модулів 3		Семестри 5, 6
ІНДЗ: є		Лекції 34 год.
Загальна кількість годин 144		Практичні (семінари) 36 год.
Тижневих годин: аудиторних 4 самостійної роботи 2 індивідуальної роботи 2		Самостійна робота 38 год. Індивідуальна робота 36 год. Форми контролю: контрольна робота (V семестр), екзамен (VI семестр)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета викладання навчальної дисципліни “Практична стилістика” – дати знання основ стилістики як лінгвістичного вчення про функціонування мови, а також виробити у студентів вміння і навички аналізувати та продукувати стилістично довершені тексти різного типу відповідно до мети, призначення, умов спілкування в процесі їх майбутньої роботи.

2.2. Основні завдання вивчення дисципліни “Практична стилістика”:

- розширити сферу використання сучасної української літературної мови в усіх її функціональних різновидах;
- сприяти глибокому оволодінню стилістикою української мови як цілісною системою;
- виробити в майбутніх фахівців видавничої справи та редагування вміння визначати й оцінювати жанрово-стильові особливості різних текстів;
- виробити у студентів навички конструювання стилістично доведеного тексту;
- сприяти піднесенню культури фахового мовлення;

- розвивати мовне чуття й мовний смак.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- предмет дисципліни, її тематику та термінологію;
- основні принципи і критерії класифікації та внутрішньожанрової диференціації стилів;
- характерні риси функціональних стилів української мови;
- стилістичну диференціацію словникового складу української мови;
- словотворчі, морфологічні, синтаксичні засоби стилістики та можливості їх використання в тексті відповідно до мети, призначення, умов і сфери спілкування.

вміти:

- визначати стильові і жанрові мовні ознаки текстів;
- вирізняти й оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються;
- оцінювати стилістичні можливості наявних мовних одиниць;
- робити стилістичний аналіз своїх і чужих текстів, виявляти відхилення від норм, застосовувати засоби для усунення недоліків;
- самостійно конструювати тексти різних типів відповідно до теми і для певної комунікативної ситуації.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 144 години / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні поняття стилістики. Функціональні стилі української мови

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Основні поняття й категорії стилістики

Становлення стилістики української мови як окремої мовознавчої дисципліни. Стилiстичний аспект дослідження української мови на сучасному етапі. Предмет і завдання вивчення стилістики. Основні розділи стилістики. Стил ь як основне поняття лiнгвостилістики. Загальнонародна мова та літературна мова. Норми сучасної української літературної мови. Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови. Методи лiнгвостилістичних досліджень.

Тема 2. Стил ьова диференціяція сучасної української літературної мови

Поняття функціонального стилю. Класифікація функціональних стилів в історії української мови. Критерії вирізнення функціональних стилів сучасної української мови. Проблеми функціонального статусу епістолярного, конфесійного, ораторського, інформаційного стилів. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови. Взаємодія функціональних стилів у сучасній українській мові.

Тема 3. Публіцистичний стил ь сучасної української літературної мови

З історії вивчення публіцистичного стилю української мови. Основні характеристики мови публіцистичного стилю. Жанрова своєрідність публіцистичного стилю сучасної української літературної мови. Питання унормування мови публіцистичного стилю. Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови.

Тема 4. Офіційно-діловий стил ь сучасної української літературної мови

Диференційні риси та сфери вживання офіційно-ділового стилю. Різновиди (підстилі) офіційно-ділового стилю. Текст як основа службового документа. Мовні засоби і прийоми стандартизації текстів ділового мовлення. Типові помилки в діловому мовленні та їх корекція.

Тема 5. Науковий стил ь сучасної української літературної мови

Становлення та розвиток наукового стилю української мови. Специфіка наукового викладу інформації. Диференційні ознаки різновидів (підстилів) наукової прози. Жанрові особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.

Тема 6. Художній стиль сучасної української літературної мови

Диференційні риси та сфери вживання художнього стилю сучасної української літературної мови. Лексико-фразеологічні особливості художнього стилю. Граматичні особливості художнього стилю. Жанрово-стильове розшарування художнього стилю.

Тема 7. Розмовний стиль сучасної української літературної мови

Етапи дослідження української розмовної літературної мови. Диференційні риси розмовного стилю української мови. Жанрова диференціація українського розмовного мовлення. Образність в українському усному мовленні.

Тема 8. Епістолярний стиль сучасної української літературної мови

Погляди лінгвістів на функціональний статус епістолярію. Основні жанри української епістолярії, їх структурно-семантичні особливості. Приватний лист у системі української епістолярії. Вияв авторського „я” в епістолярному тексті. Специфіка використання епістолярних текстів у сучасних ЗМІ.

Тема 9. Конфесійний стиль сучасної української мови

З історії конфесійного стилю української мови. Функціональний статус конфесійного стилю і його жанрова своєрідність. Диференційні риси конфесійного стилю української мови. Взаємодія конфесійного стилю української мови з іншими стилями на сторінках сучасної релігійної періодики.

Змістовий модуль 2. Стилiстична диференціяція словникового складу української мови. Стилiстичне використання фразеологiї

Тема 1. Стилiстичне розшарування української лексики. Стилiстичне використання багатозначності, омонiмiї та паронiмiї

Диференціація лексики української мови за стилістичними ознаками. Багатозначність та омонімія (зіставна характеристика). Стилiстичне використання багатозначності та омонімії. Шляхи виникнення омонімів у мові. Повна та часткова омонімія. Омоніми в офіційно-діловому й науковому стилях. Паронімія як лексичне й стилістичне явище. Паронімія як вада тексту.

Тема 2. Стилiстичне використання синонімії та антонімії

Типи синонімів. Синоніми ідеографічні та стилістичні. Синоніми загально мовні та контекстуальні. Синоніми в стилістичному аспекті. Можливості цього розряду лексики в різних стилях мови. Евфемізми, перифрази та інші стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії. Антонімія як лексичне та стилістичне явище. Антоніми загально мовні та контекстуальні. Антитеза, епітет-оксиморон та інші стилістичні фігури, що будуються на основі антонімії.

Тема 3. Лексика іншомовного походження та її стилістичне використання. Неологізми та застаріла лексика в різних стилях

Групи лексики сучасної української мови за походженням. Інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості. Старослов'янiзми в сучасній українській мові. Критерії використання лексики іншомовного походження. Неологізми загальномовні й авторські. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості. Оказіоналізми в засобах масової інформації. Стилiстичне використання застарілої лексики. Історизми й архаїзми в мові ЗМІ.

Тема 4. Термінологічна лексика в різних стилях мови

Термінологія як компонент української лексики. Характеристика термінів та вимоги до них. Способи введення термінів у тексти різного призначення. Роль термінів у науковому та інших стилях мови. Особливості використання термінів у мові ЗМІ.

Тема 5. Стилiстичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях

Професіоналізми, їх типи, способи творення, можливості використання. Жаргонізми й арготизми (зіставна характеристика), можливості вживання в окремих функціональних стилях. Порівняльна характеристика розмовної та просторічної лексики. Її стилістичне використання. Діалектизми в номінативній та стилістичній функції. Межі використання розмовних, просторічних та діалектних елементів у літературній мові, зокрема в засобах масової інформації.

Тема 6. Етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова

Поняття про етимологію. Внутрішня форма слова. Деетимологізація та її роль у мові. Народна етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова в художніх, публіцистичних та наукових текстах. Етимологія як засіб гумору.

Тема 7. Стилістичне використання фразеології

Типи фразеологічних одиниць за способом з'єднання компонентів. Фразеологічні звороти за їх походженням та зв'язками. Використання фразеологізмів у різних стилях мови. Контамінація фразеологізмів. Особливості відтворення фразеологічних зворотів у перекладах з однієї мови на іншу. Номінативні функції фразеологізмів. Експресивно-емоційна роль фразеологізмів у ЗМІ.

Тема 8. Мовновиразові засоби стилістики

Формування стилістичних засобів словесної виразності. Поняття тропів. Епітет. Граматичне вираження епітетів. Кольористичні епітети в художньому тексті. Порівняння, його види та способи вираження. Використання порівнянь у текстах різних стилів. Метафора в художніх і нехудожніх текстах. Інші мовновиразові засоби стилістики.

Змістовий модуль 3. Граматичні засоби стилістики та їх використання. Стилістичні фігури

Тема 1. Стилістичне використання засобів словотвору

Афіксація з лексичного та стилістичного погляду. Словоскладання й

основоскладання в художніх, нехудожніх та фольклорних текстах. Виразальні та емоційно-експресивні властивості словотвору.

Тема 2. Морфологічні засоби стилістики

Предмет і завдання граматичної стилістики. Особливості стилістичного використання категорії роду й числа. Стилiстичне використання варіантів відмінкових форм іменників. Типові помилки в мовностилістичному використанні іменників. Стилiстичні функції власних і загальних іменників, ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм прикметників. Стилiстичне використання числівників. Стилiстичні можливості займенників. Стилiстичне використання дієслів. Інші стилістичні засоби морфології.

Тема 3. Стилiстичні можливості синтаксису. Просте речення в стилістичному аспекті

Стилiстичні властивості порядку слів у реченні. Стилiстична мета й виправданість інверсій. Способи вираження підмета й присудка. Стилiстичне використання координації підмета й присудка. Синонімія варіантів форм керування. Синонімія прийменникових конструкцій. Варіанти відтворення українською мовою російських словосполучень з прийменниками „по” „при”. Типи простих речень. Односкладні та двоскладні речення. Активні, пасивні й безособові конструкції.

Тема 4. Стилiстичні можливості складного речення

Особливості будови складного речення в науковому стилі. Зіставна характеристика простих і складних речень в офіційно-ділових текстах. Типи складних речень, що переважають в художній літературі. Вплив фольклорних текстів на синтаксис художніх та публіцистичних творів. Складні речення в мові ЗМІ.

Тема 5. Однорідні члени речення. Відокремлення як стилістичний засіб

Стилiстичні функції однорідних членів речення. Принципи побудови ряду, сполучники, прийменники та узагальнювальні слова. Значення пропускання та повторення сполучників. Відтінки значення та правила

використання двочленних сполучників. Поняття про відокремлення як стилістичне явище. Загальний огляд відокремлених членів речення. Відокремлена прикладка в різних стилях мови.

Тема 6. Стилiстичнi аспекти звертання. Вставнi та вставленi конструкцiї

Власне звертання й риторичне звертання. Семантична й стилістична характеристика звертань. Особливості функціонування звертань у різних стилях мови. Фольклорні звертання в художньому та публіцистичному стилях. Функції вставних слів у нехудожніх та художніх текстах. Вставлені конструкції в різних стилях мови.

Тема 7. Способи передачі чужої мови. Монолог, діалог, полілог

Пряма, непряма та невласне пряма мова. Способи передачі чужої мови в офіційно-ділових, наукових та публіцистичних текстах. Роль прямої мови в художніх текстах. Невласне пряма мова, її стилістичні можливості. Монолог, діалог, полілог у різних стилях мови. Особливості діалогу в художніх та публіцистичних текстах. Композиційні та стилістичні функції полілогу.

Тема 8. Період та його види. Стилiстичнi фiгури в художнiх i нехудожнiх текстах

Період як особлива синтаксична конструкція. Структура періоду. Види періодів. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур. Стилiстичнi фiгури в нехудожнiх i художнiх текстах. Використання фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	(СеМіра)т.	Лаб.	Інд.	Сам роб.	рбнтр.
1	2	3	4	5	6	7	8

1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Основні поняття стилістики. Функціональні стилі української мови							
Тема 1. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Основні поняття й категорії стилістики	4	2	2				
Тема 2. Сильова диференціація сучасної української літературної мови	6	2	2		2		
Тема 3. Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови	8	2	2		2	2	
Тема 4. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	6		2		2	2	
Тема 5. Науковий стиль сучасної української літературної мови	6		2		2	2	
Тема 6. Художній стиль сучасної української літературної мови	4				2	2	
Тема 7. Розмовний стиль сучасної української літературної мови	4				2	2	
Тема 8. Епістолярний стиль сучасної української літературної мови	4	2				2	
Тема 9. Конфесійний стиль сучасної української мови	4	2				2	
Разом за змістовим модулем 1	46	10	10		12	14	
Змістовий модуль 2.							
Стилістична диференціація словникового складу української мови. Стилістичне використання фразеології							
Тема 10. Стилістичне розшарування української лексики. Стилістичне використання багатозначності, омонімії та паронімії	8	2	2		2	2	
Тема 11. Стилістичне використання синонімії та антонімії	6	2	2			2	
1	2	3	4	5	6	7	8

Тема 12. Лексика іншомовного походження та її стилістичне використання. Неологізми та застаріла лексика в різних стилях	8	2	2		2	2	
Тема 13. Термінологічна лексика в різних стилях мови	6	2	2		2		
Тема 14. Стилiстичнi функцiї професiоналiзмiв, жаргонiзмiв та арготизмiв. Розмовна, просторiчна, дiалектна лексика в рiзних стилях	6	2	2		2		
Тема 15. Етимологiя. Стилiстичнi можливостi внутрiшньої форми слова	2					2	
Тема 16. Стилiстичне використання фразеологiї	6	2	2		2		
Тема 17. Мовновиразовi засоби стилiстики	6		2		2	2	
Разом за змiстовим модулем 2	48	12	14		12	10	
Змiстовий модуль 3.							
Граматичнi засоби стилiстики та їх використання. Стилiстичнi фiгури							
Тема 18. Стилiстичне використання засобiв словотвору	4	2				2	
Тема 19. Морфологiчнi засоби стилiстики	8	2	2		2	2	
Тема 20. Стилiстичнi можливостi синтаксису. Просте речення в стилiстичному аспектi	8	2	2		2	2	
Тема 21. Стилiстичнi можливостi складного речення	8	2	2		2	2	
Тема 22. Однорiднi члени речення. Вiдокремлення як стилiстичний засiб	4	2			2		
Тема 23. Стилiстичнi аспекти звертання. Вставнi та вставленi конструкцiї	6		2		2	2	
Тема 24. Способи передачі чужої мови. Монолог, дiалог, полiлог	6		2		2	2	
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 25. Перiод та його види.	6	2	2		2		

Стилістичні фігури в художніх і нехудожніх текстах							
Разом за змістовим модулем 3	50	12	12		14	12	
Усього годин	144	34	36		38	36	

5. Теми практичних (семінарських) / лабораторних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	<p>Вступ. Основні поняття стилістики. Норми сучасної української літературної мови</p> <p>1. Предмет і завдання вивчення стилістики. Місце практичної стилістики в системі мовознавчих дисциплін. 2. Основні поняття стилістики. 3. Загальнонародна мова і літературна мова. Норми сучасної української літературної мови. 4. Роль ЗМІ в поширенні норм української літературної мови. 5. Методи стилістичних досліджень.</p>	2
2	<p>Функціональні стилі української мови, критерії їх вирізнєння</p> <p>1. Поняття функціонального стилю. 2. Класифікація функціональних стилів в історії української мови. 3. Критерії вирізнєння функціональних стилів сучасної української мови. 4. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови. 5. Взаємодія функціональних стилів у сучасній українській мові.</p>	2
3	<p>Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови</p> <p>1. Становлення та розвиток публіцистичного стилю української мови. 2. Диференційні риси та сфери функціонування публіцистичного стилю. 3. Основні характеристики мови публіцистичного стилю. 4. Жанрова парадигма публіцистичного стилю.</p>	2
1	2	3
4	<p>Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови</p>	2

	<p>1. Диференційні риси та сфери вживання офіційно-ділового стилю.</p> <p>2. Різновиди (підстили) офіційно-ділового стилю.</p> <p>3. Текст як основа службового документа. Мовні засоби і прийоми стандартизації текстів ділового мовлення.</p> <p>4. Типові помилки в діловому мовленні та їх корекція.</p>	
5	<p>Науковий стиль сучасної української літературної мови</p> <p>1. Становлення та розвиток наукового стилю української мови.</p> <p>2. Специфіка наукового викладу інформації.</p> <p>3. Диференційні ознаки різновидів (підстилів) наукової прози.</p> <p>4. Жанрові особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.</p>	2
6	<p>Стилістичне використання багатозначності, омонімії та паронімії</p> <p>1. Багатозначність. Стилістичні можливості багатозначності.</p> <p>2. Шляхи виникнення омонімів у мові. Повна та часткова омонімія.</p> <p>3. Стилістичні функції омонімів. Каламбур.</p> <p>4. Паронімія як лексичне та стилістичне явище. Парономазія.</p> <p>5. Паронімія як вада тексту.</p>	2
7	<p>Стилістичне використання синонімії та антонімії</p> <p>1. Синоніми в мові, типи синонімів.</p> <p>2. Стилістичні функції лексичних синонімів.</p> <p>3. Стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії.</p> <p>4. Антоніми. Словникові та контекстуальні антоніми в мові, їх функції.</p> <p>5. Образно-виразові засоби, побудовані на антонімії.</p>	2
8	<p>Лексика іншомовного походження зі стилістичного погляду.</p> <p>Стилістичне використання неологізмів і застарілих слів</p> <p>1. Стилістичне використання слів іншомовного походження, способи введення їх у текст.</p> <p>2. Причини виникнення, способи творення та стилістичні можливості неологізмів. Неологізми як обов'язковий елемент мови ЗМІ.</p> <p>3. Стилістичне використання історизмів й архаїзмів у різних стилях.</p>	2
1	2	3
9	<p>Термінологічна лексика в різних стилях мови</p> <p>1. Термінологія як компонент української лексики.</p>	2

	<p>Характеристика термінів та вимоги до них.</p> <p>2. Способи введення термінів у тексти різного призначення.</p> <p>3. Роль термінів у науковому та інших стилях мови.</p> <p>4. Особливості використання термінів у мові ЗМІ.</p>	
10	<p>Мовні й стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях</p> <p>1. Професіоналізми. Стилiстичне використання професіоналізмів.</p> <p>2. Вживання жаргонізмів й арготизмів в окремих функціональних стилях.</p> <p>3. Порівняльна характеристика розмовної й просторічної лексики, її стилістичні можливості.</p> <p>4. Діалектизми. Стилiстичні функції діалектизмів.</p>	2
11	<p>Стилiстичне використання фразеологізмів</p> <p>1. Типологія фразеологізмів.</p> <p>2. Фразеологічні звороти за їх походженням.</p> <p>3. Способи „перекладу” фразеологічних одиниць.</p> <p>4. Тяжіння фразеологізмів до певних функціональних стилів.</p> <p>5. Трансформація фразеологізмів у мові ЗМІ.</p>	2
12	<p>Мовновиразові засоби стилістики</p> <p>1. Диференціація мовно-виразових засобів стилістики: стилістично марковані та стилістично немарковані.</p> <p>2. Формування стилістичних засобів словесної виразності.</p> <p>3. Епітет. Граматичне вираження епітетів. Кольористичні епітети в художньому тексті.</p> <p>4. Порівняння, його види та способи вираження. Використання порівнянь у текстах різних стилів.</p> <p>5. Метафора в художніх і нехудожніх текстах.</p>	2
13	<p>Морфологічні засоби стилістики</p> <p>1. Стилiстичні особливості категорій роду та числа іменників.</p> <p>2. Стилiстичні функції відмінкових форм іменника.</p> <p>3. Стилiстичні особливості загальних і власних іменників.</p> <p>4. Стилiстична спроможність прикметників.</p> <p>5. Стилiстичні можливості дієслова.</p> <p>6. Стилiстичне використання числівників і займенників.</p>	2
1	2	3
14	<p>Стилiстичні можливості простого речення</p> <p>1. Стилiстичні можливості синтаксису.</p>	2

	<p>2. Стилiстичнi властивостi порядку слiв у реченнi.</p> <p>3. Стилiстичне використання координацiї пiдмета й присудка.</p> <p>4. Типи простих речень. Односкладнi та двоскладнi речення.</p>	
15	<p>Стилiстичнi можливостi складного речення</p> <p>1. Особливостi будови складного речення в рiзних стилях.</p> <p>2. Вплив фольклорних текстiв на синтаксис художнiх та публiцистичних творiв.</p> <p>3. Дiєприкметниковий зворот i пiдрядне означальне речення, паралельнiсть цих конструкцiй i їх стилiстичнi вiдтiнки.</p> <p>4. Дiєприслiвниковi звороти й пiдряднi обставиннi речення як паралельнi конструкцiї, їх змiстовi та стилiстичнi вiдтiнки.</p>	2
16	<p>Стилiстичнi аспекти звертання. Вставнi та вставленi конструкцiї</p> <p>1. Семантична та стилiстична характеристика звертань.</p> <p>2. Особливостi функцiонування звертання в рiзних стилях мови.</p> <p>3. Фольклорнi звертання в художньому та публiцистичному стилях.</p> <p>4. Функцiї вставних слiв у нехудожнiх i художнiх текстах.</p> <p>5. Вставленi конструкцiї в рiзних стилях мови.</p>	2
17	<p>Пряма й непряма мова в тексті. Монолог, діалог, полілог</p> <p>1. Способи передачі чужої мови в текстах рiзних стилiв.</p> <p>2. Роль прямої мови в художнiх творах.</p> <p>3. Невласне пряма мова, її стилiстичнi можливостi.</p> <p>4. Монолог у рiзних стилях мови.</p> <p>5. Дiалог у художнiх та публiцистичних текстах.</p> <p>6. Композицiйнi та стилiстичнi функцiї полiлогу.</p>	2
18	<p>Стилiстичнi фiгури в рiзних текстах</p> <p>1. Синтаксична характеристика та стилiстичнi можливостi фiгур.</p> <p>2. Стилiстичнi фiгури в нехудожнiх та художнiх текстах.</p> <p>3. Використання фiгур як засобу логiчного видiлення та впорядкування i як прийому посилення емоцiйно-експресивних можливостей викладу.</p>	2
	Разом	36

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кiлькiсть годин
-------	------	-----------------

1	2	3
1	Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови	2
2	Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	2
3	Науковий стиль сучасної української літературної мови	2
4	Художній стиль сучасної української літературної мови	2
5	Розмовний стиль сучасної української літературної мови	2
6	Епістолярний стиль сучасної української літературної мови	2
7	Конфесійний стиль сучасної української мови	2
8	Стилістичне розшарування української лексики. Стилістичне використання багатозначності, омонімії та паронімії	2
9	Стилістичне використання синонімії та антонімії	2
10	Лексика іншомовного походження та її стилістичне використання. Неологізми та застаріла лексика в різних стилях	2
11	Етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова	2
12	Мовновиразові засоби стилістики	2
13	Стилістичне використання засобів словотвору	2
14	Морфологічні засоби стилістики	2
15	Стилістичні можливості синтаксису. Просте речення в стилістичному аспекті	2
16	Стилістичні можливості складного речення	2
17	Стилістичні аспекти звертання. Вставні та вставлені конструкції	2
18	Способи передачі чужої мови. Монолог, діалог, полілог	2
	Разом	36

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота має за мету поглибити знання з дисципліни “Практична стилістика”. Студент повинен підготувати та виголосити повідомлення на одну із запропонованих тем, продемонструвавши вміння аналізувати специфіку мови засобів масової інформації, послуговуючись теоретичними знаннями з курсу практичної стилістики та навиками удосконалення й редагування публіцистичних текстів. Зосереджуємо увагу також на вмінні вправно висловлювати свої думки як в усній, так і в писемній формі.

Індивідуальне завдання студенти виконують самостійно і здають на

перевірку наприкінці VI семестру.

Тематика індивідуального завдання має проблемний характер. Студент самостійно обирає тему та визначає зміст роботи, обов'язково узгоджуючи її з викладачем.

У процесі виконання індивідуального завдання студент повинен опрацювати не менше десяти літературних джерел із покликанням на використання певної інформації з них у тексті роботи.

Теоретична частина індивідуального завдання складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (за необхідності).

Обсяг індивідуального завдання в друкованому варіанті – 10-12 сторінок.

Виконане індивідуальне завдання, прорецензоване викладачем, виноситься на захист: виступ і обговорення в аудиторії. Регламент виступів – 10 хв.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПОВІДОМЛЕНЬ

1. Стилiстичне використання фразеологiчних одиниць у мовi ЗМi.
2. Крилатi вирази в мовi сучасних мас-медiа.
3. Засоби мовної експресiї на сторiнках сучасних ЗМi.
4. Функцiонування синонiмiв у мовi ЗМi.
5. Стилiстичне використання багатозначностi слова в сучасних ЗМi.
6. Стилiстичне використання омонiмiї в мовi перiодичних видань.
7. Стилiстичне використання паронiмiї в мовi перiодики.
8. Стилiстичне використання антонiмiї у мовi перiодичних видань.
9. Стилiстичне використання метафор у мовi перiодичних видань.
10. Стилiстичне використання метафор у текстах реклами.
11. Мовна гра та гумор в рекламному тексті.
12. Особливостi використання iншомовної лексики в засобах масової iнформацiї.
13. Стилiстичнi функцiї дiалектизмiв у мовi ЗМi.
14. Стилiстичне використання розмовної лексики в мовi преси.

15. Жаргонна лексика в мові сучасної української преси.
16. Неологізми в мові засобів масової інформації.
17. Функціонування термінів у сучасній пресі.
18. Стійкі сполуки в мові періодичних видань.
19. Стилiстичне використання займенників у мові ЗМІ.
20. Стилiстичне використання прикметників у мові ЗМІ.
21. Стилiстичне використання числівників у мові ЗМІ.
22. Стилiстичне використання іменників у мові ЗМІ.
23. Стилiстичне використання звертань у мові періодичних видань.
24. Стилiстичне використання однорідних членів речення у ЗМІ.
25. Складні речення в мові сучасних ЗМІ.

8. Методи та засоби навчання

У початковому процесі застосовують: лекції, зокрема з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; пояснювальні та проблемні методи викладу матеріалу; самостійну роботу студентів; виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Форми підсумкового контролю успішності навчання – контрольна робота (V семестр) та екзамен (VI семестр).

Контрольна робота складається із двох частин: завдання першого рівня складності передбачають вибір правильної відповіді із запропонованих, тобто закриті тестування. У кожному тесті є тільки одна правильна відповідь; завдання другого рівня складності вимагає визначити стильову належність запропонованого тексту та назвати характерні риси стилю.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Стилiстика як мовознавча дисциплiна. Основні розділи стилiстики.
2. Методи лiнгвостилiстичних досліджень.
3. Стилi як основне поняття лiнгвостилiстики.

4. Критерії вирізнення самостійності функціональних стилів.
5. Норми сучасної української літературної мови. Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови.
6. Диференційні ознаки наукового стилю сучасної української літературної мови.
7. Диференційні ознаки розмовного стилю сучасної української літературної мови.
8. Диференційні ознаки офіційно-ділового стилю сучасної української літературної мови.
9. Диференційні ознаки художнього стилю сучасної української літературної мови.
10. Диференційні ознаки публіцистичного стилю сучасної української літературної мови.
11. Диференційні ознаки конфесійного стилю і його жанрова своєрідність.
12. Основні жанри української епістолярії. Приватний лист у системі української епістолярії (особливості композиції, різновиди зачинів, закінчень, підписів, дописок).
13. Лексика української мови з погляду стилістичної диференціації.
14. Стилістичне значення мовної одиниці.
15. Стилістичне використання багатозначності та омонімії.
16. Паронімія як лексичне й стилістичне явище. Паронімія як вада тексту.
17. Синоніми в стилістичному аспекті. Можливості цього розряду лексики в різних стилях мови.
18. Евфемізми, перифрази та інші стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії.
19. Антонімія як лексичне та стилістичне явище. Антоніми загальномовні та контекстуальні.
20. Антитеза, епітет-оксиморон та інші стилістичні фігури, що будуються на основі антонімії.

21. Групи лексики сучасної української мови за походженням. Інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості.

22. Неологізми загальнономовні й авторські. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості.

23. Стилiстичне використання застарілої лексики. Історизми й архаїзми в мові ЗМІ.

24. Термінологічна лексика в різних стилях мови.

25. Професіоналізми, їх типи, способи творення, можливості використання.

26. Жаргонізми й арготизми (зіставна характеристика), можливості вживання в окремих функціональних стилях.

27. Порівняльна характеристика розмовної та просторічної лексики. Її стилістичне використання.

28. Діалектизми в номінативній та стилістичній функції.

29. Народна етимологія. Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова в художніх, публіцистичних та наукових текстах.

30. Фразеологічні звороти за їх походженням та зв'язками. Використання фразеологізмів у різних стилях мови.

31. Контамінація фразеологізмів. Особливості відтворення фразеологічних зворотів у перекладах з однієї мови на іншу.

32. Номінативні функції фразеологізмів. Експресивно-емоційна роль фразеологізмів у ЗМІ.

33. Стилiстичне використання категорії роду, числа. Стилiстичні функції власних і загальних іменників.

34. Стилiстичні функції ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм прикметників.

35. Стилiстичне використання числівників.

36. Стилiстичні можливості займенників.

37. Стилiстичне використання дієслів.

38. Стилiстичнi функцiї словотворчих засобiв.
39. Фонетичнi засоби стилiстики.
40. Стилiстичнi властивостi порядку слiв у реченнi. Стилiстична мета й виправданiсть iнверсiй.
41. Способи вираження пiдмета й присудка. Стилiстичне використання координацiї пiдмета й присудка.
42. Синонiмiя прийменникових конструкцiй. Варiанти вiдтворення українською мовою росiйських словосполучень з прийменниками „по” „при”.
43. Стилiстичнi можливостi складного речення.
44. Стилiстичнi функцiї однорiдних членiв речення. Принципи побудови ряду, сполучники, прийменники та узагальнювальнi слова.
45. Поняття про вiдокремлення як стилiстичне явище. Вiдокремлена прикладка в рiзних стилях мови.
46. Власне звертання й риторичне звертання. Особливостi функцiонування звертань у рiзних стилях мови.
47. Функцiї вставних слiв у нехудожнiх та художнiх текстах. Вставленi конструкцiї в рiзних стилях мови.
48. Стилiстичнi фiгури.
49. Способи передачi чужої мови в офiцiйно-дiлових, наукових та публiцистичних текстах.
50. Перiод i його стилiстичне використання. Види перiоду.

10. Методи та засоби дiагностики успішності навчання

Методи та засоби дiагностики успішності навчання: поточне усне опитування; тестування; розв'язування практичних завдань; iндивiдуальне науково-дослiдне завдання; опрацювання теоретичних i практичних завдань, винесених на самостiйну роботу; контрольна робота й екзамен.

11. Розподiл балiв, якi отримують студенти

Формою органiзацiї поточного контролю знань студентiв є опитування,

виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання практичних завдань, перевірка результатів виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання.

Здійснюючи поточний контроль знань студентів, вважаємо за доцільне послуговуватися такими нормами оцінювання:

2 бали (5 балів – самостійна та індивідуальна робота) - ставимо за такі знання та вміння:

- комплексно вирішувати поставлені завдання;
- глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми;
- доцільно використовувати спеціальну термінологію;
- доречно ілюструвати відповідь прикладами;
- практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з курсу;
- знаходити джерело інформації та аналізувати її;
- оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду.

Можливі 2-3 неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків.

Завдання мають бути виконані на 80-90%.

1,5 бала (4 бали – самостійна та індивідуальна робота) - ставимо за такі знання та вміння:

- комплексно вирішувати поставлені завдання;
- правильно розкритий основний зміст матеріалу за умови виконання завдання;
- правильно використану термінологію;
- виконання роботи без суттєвих помилок;
- вміння зібрати матеріал, скласти план, побудувати текст будь-якого виду;
- оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду.

У відповідях можливі 1-2 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст.

Завдання виконано на 60-80 %.

1 бал (3 бали – самостійна та індивідуальна робота) - студент отримує, якщо:

- зміст викладено частково, не завжди послідовно;
- одержані теоретичні знання невміло застосовані практично;
- відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками;
- відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена;
- у змісті роботи є помилки;
- завдання виконано на 50-60 %.

0,5 бала (2-1 бал – самостійна та індивідуальна робота) - студент отримує, якщо:

- відтворює менше половини навчального матеріалу;
- є суттєві помилки у викладі інформації та висновках;
- спеціальною термінологією студент володіє погано;
- завдання виконано неохайно, з виправленнями й багатьма помилками;
- не вміє аналізувати та редагувати текст відповідно до його функціонального призначення й не має знань про його структурну та мовну організацію.

Формою організації підсумкового контролю знань студентів є екзамен (VI семестр), проміжного – контрольна робота (V семестр). Підсумкова оцінка (за 100-бальною шкалою) визначається як сума трьох складників:

– сумарної кількості балів за усну відповідь, виконання практичних завдань та поточне тестування з відповідних тем (30 балів);

– оцінки за індивідуальне науково-дослідне завдання (5 балів) та самостійну роботу (5 балів);

– оцінки за екзамен (максимум 60 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань, 20 балів за виконання практичного завдання).

Детальний розподіл балів представлено в *таблиці 3* (див. додаток).

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
67 – 74	D	Задовільно
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

12. Методичне забезпечення

1. Левчук І. П. Практична стилістика : робоча навч. прогр. та метод. реком. для студентів напрямів підготовки „Видавнича справа та редагування”, „Журналістика” / І. П. Левчук. – Луцьк, 2011. – 56 с.

13. Список джерел

1. Бабиц Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабиц. – Львів : Світ, 2003. – 432 с.

2. Білодід І. К. Вибрані праці. В 3 т. Т. 3 : [Праці з стилістики] / Гол. ред. В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1968. – 410 с.

3. Богдан С. К. Методи й методика лінгвостилістичних досліджень : методичні рекомендації для студентів-філологів / С. К. Богдан. – Луцьк, 2011. – 28 с.

4. Ботвина Н. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : [навчальний посібник] / Н. Ботвина. – К. : АртЕк, 1999. – 263 с.

5. Взаємодія художнього і публіцистичного стилів української мови / М. М. Пилинський, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець та ін. : Моногр. – К. : Наук. думка, 1990. – 216 с.

6. Вихованець І. Р. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди / Іван Вихованець; післямова А. Загнітка. – К. : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2012. – 160 с.

7. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика сучасної української мови: Використання морфологічних засобів мови : Навч. посіб. / Г. Й. Волкотруб. – К. : ТОВ “ЛДЛ”, 1998. – 176 с.
8. Дорошенко С. І. Граматична стилістика української мови: Посіб. / С. І. Дорошенко. – К. : Рад. шк, 1985. – 200 с.
9. Дудик П. С. Стилiстика української мови : Навч. посiб. / П. С. Дудик. – К. : Академiя, 2005. – 268 с.
10. Жанри і стилі в історії української літературної мови / В. В. Німчук, В. М. Русанівський, І. П. Чепіга та ін., Відп. ред. С. Я. Єрмоленко. – К. : Наук. думка, 1989. – 288 с.
11. Жовтобрюх М. А. Мова української періодичної преси / М. А. Жовтобрюх. – К. : Наук. думка, 1970. – 303 с.
12. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
13. Капелюшний А. О. Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах / А. О. Капелюшний. – Львів : ЛНУ, 2000. – 60 с.
14. Капелюшний А. О. Стилiстика : Редагування журналістських текстiв : Практичні заняття : Посiб. / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАiС, 2003. – 544 с.
15. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАiС, 2007. – 400 с.
16. Караванський С. Секрети української мови / С. Караванський. – К. : УКСП “Кобза”, 1994. – 152 с.
17. Коваль А. П. Збірник вправ з практичної стилістики : Українська мова / А. П. Коваль. – К. : Вища шк., 1979. – 143 с.
18. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови : Структура наукового тексту / А. П. Коваль. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1970. – 306 с.
19. Коваль А. П. Практична стилістика української мови / А. П. Коваль. – 3-е вид., доповн. і переробл. – К. : Вища шк., 1987. – 351 с.

20. Кордун П. П. Збірник вправ із стилістики : Посіб. для вчителів / П. П. Кордун. – К. : Рад. шк, 1987. – 161 с.
21. Кравець Л. В. Стилiстика української мови : Практикум : Навч. посіб. / За ред. Л. І. Мацько. – К. : Вища шк., 2004. – 199 с.
22. Мамрак А. В. Українське документування : Мова та стиль : Навч. посіб. / А. В. Мамрак. – 3-е вид. – К. : Центр. навч. л-ри, 2004. – 364 с.
23. Мацько Л. І. Стилiстика української мови : [підручник] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
24. Огієнко І. Український стилістичний словник : Підруч. кн. для вивч. укр. літ. мови / І. Огієнко. – 2-е вид. – Вінніпег (Канада), 1978 : Накладня т-ва “Волинь”. – 496 с.
25. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : [навчальний посібник] / Г. С. Онуфрієнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
26. Особливості мови і стилю засобів масової інформації. – К. : Вища школа, 1983. – 152 с.
27. Пономарів О. Д. Культура слова : Мовностилiстичні поради / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1999. – 240 с.
28. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови : Підруч. / О. Д. Пономарів. – 3-е вид., переробл. та доповн. – Т. : Навч. кн.; Богдан, 2000. – 248 с.
29. Приватні листи XVIII ст. / Підгот. до вид. В. А. Передрієнко. – К. : Наук. думка, 19987. – 173 с.
30. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-укладач В. Ф. Святовець. – К. : ВЦ “Академія”, 2011. – 176 с.
31. Стилiстика газетних жанров / Под. ред. Д. Э. Розенталя. – М. : Изд-во Москов. ун-та, 1981. – 230 с.
32. Стилiстический энциклопедический словарь русского языка / под ред. М. Н. Кожиной ; члены редколлегии: Е. А. Баженова, М. П. Котюрова, А. П. Сковородников. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Флинта : Наука, 2006. – 696 с.

33. Стил ь і час : Хрестоматія : [Функціонально-стильове розмаїття української літературної мови, становлення її норм від самого початку до нашого часу] / О. П. Блик, Г. М. Колесник, К. В. Ленець та ін. – К. : Наук. думка, 1983. – 250 с.

34. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови : Посіб. / І. Г. Чередниченко. – К. : Рад. шк., 1962. – 495 с.

35. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста : Навч. посібник / М. Г. Яцимірська. – Львів : ПАІС, 2004. – 332 с.